

Skamlingsbanken.

Jakob Petersen: Skamlingsbanken 1843—1943. Hagerup 1943.

Det er nu hundrede Aar siden, at de første folkelige Møder paa Skamlingsbanken blev afholdt. Disse Møder fik jo den historiske Betydning, at de knyttede Baandene mellem den vaagnende folkelige Danskhed i Nordslesvig og den politiske Frihedsbevægelse i Kongeriget saa stærkt, at de ikke siden har kunnet brydes. De Ord, der blev talt paa Skamling ved de store Møder i 1843 og 1844, var nok store Ord, men de fulgtes af Handlinger, der ikke gjorde dem til Skamme. Tænk paa Laurids Skaus Taler, der gav et Løsen for Sønderjydernes Selvstændighedskamp, eller paa Grundtvigs, der indvarslede den første Højskole paa dansk Grund.

For mange Aar siden skrev Karl Hede en Skamlingsbankens Historie, der indeholdt Referater af Talerne paa Skamling. Men denne Bog har i en Menneskealder været udsolgt — og mange Møder har været holdt siden. Først gennem Jakob Petersens Bog har vi faaet en Skildring, der baade i Indhold og Udstyr er Ennet værdigt. Ennet kunde, som Forfatteren selv bemærker i Forordet, friste til Skildringer af Stemninger og Følelser. Denne Fristelse har Jakob Petersen modstaaet. Han har villet give »et tilforladeligt Billede af Tildragelserne, som de i Virkeligheden foregik«. Og det er lykkedes ham at virkeliggøre dette Ideal for historisk Fremstilling, saavidt det lader sig gøre. Han har ikke ladet sig nøje med at gengive Talerne efter de bedste foreliggende Referater, men han har ogsaa trukket Baggrunden for dem saaledes op, at Bogen giver et Billede af Skamlingmøderne som et Led i den sønderjyske Folkevækkelse. Han har heller ikke glemt dem, der skabte Rammerne for disse Møder — fra de 19 Bønder, der først købte Banken, til Skamlingsbankeselskabets sidste Reformer. Nogen egentlig Vurdering af dette Selskabs tidligere Holdning og Dispositioner er dog ikke foretaget, vel af den nærliggende Grund, at Bogen er et Festskrift. Men hvad man først og fremmest vil søge i denne Bog, er Skildringen af selve Møderne, og her vil man aldrig behøve at gaa forgæves.

R. S.